

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla: Rady Nadzorczej i Zebrania Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Leśnicy z siedzibą w Strzelcach Opolskich przy ul.Gogolińskiej nr 2.

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Leśnicy z siedzibą w Strzelcach Opolskich przy ul.Gogolińskiej nr 2 (dalej: „Bank”), na które składa się:

- wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
- bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2018 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę bilansową 453.946.313,85zł,
- współczynnik wypłacalności na dzień 31 grudnia 2018 roku w wysokości 15,26%,
- pozycje pozabilansowe sporządzone na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazujące zobowiązania warunkowe udzielone w kwocie 20.828.753,72zł i otrzymane w kwocie 80.000,-zł,
- rachunek zysków i strat za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku wykazujący zysk netto w wysokości 1.841.338,46zł,
- zestawienie zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 1.828.610,41zł,
- rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 879.518,70zł,
- dodatkowe informacje i objaśnienia (dalej: „*sprawozdanie finansowe*”).

Naszym zdaniem, załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz jego wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa i statutem Banku.
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości („*ustawa o rachunkowości*” – Dz.U. z 2019r., poz.351).

Niniejsza opinia jest spójna ze sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy dnia 2019-03-12.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Krajowymi Standardami Badania w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 2039/37a/2018 z dnia 19 lutego 2018 r. w sprawie krajowych standardów badania (700 (Z), 701, 705 (Z), 706 (Z), 720 (Z), 260 (Z), 570 (Z)) oraz nr 2041/37a/2018 z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie krajowych standardów wykonywania zawodu („KSB”) oraz stosownie do ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym („Ustawa o biegłych rewidentach” – Dz.U. poz. 1089 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia UE nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego („Rozporządzenie UE” – Dz. U. UE L158). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania*

Jesteśmy niezależni od Banku zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”) przyjętym uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 2042/38/2018 z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Banku zgodnie z wymogami niezależności określonymi w Ustawie o biegłych rewidentach oraz w Rozporządzeniu UE.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<p>Wycena kredytów i pożyczek oraz tworzenie rezerw celowych i odpisów aktualizacyjnych</p> <p>Kwestia została uznana za kluczową ze względu na wartość i rozległy wpływ na sprawozdanie finansowe a także ryzyko nieprawidłowej oceny tego ryzyka.</p>	<p>Nasze procedury badania w obszarze wyceny kredytów i pożyczek oraz tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi obejmowały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przegląd i zrozumienie funkcjonującego w Banku systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w tym polityk i procedur

Ryzyko kredytowe tak na poziomie pojedynczego zaangażowania, jak i całego portfela wpływa między innymi na wycenę pozycji bilansowych „Należności od sektora niefinansowego” i „Należności od sektora budżetowego”, na wartość przychodów i kosztów z tytułu rezerw celowych a tym samym na wynik okresu a także na wysokość współczynników kapitałowych. W rachunku adekwatności kapitałowej wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego są dominujące.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi reprezentują szacunek Banku w zakresie strat kredytowych poniesionych na dzień bilansowy.

Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące związane z ekspozycjami kredytowymi zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2015r., poz.2066 z późniejszymi zmianami).

Tworzenie rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi wymaga dokonania znaczących szacunków i osądów przez Zarząd Banku, zarówno na etapie klasyfikacji ekspozycji kredytowych do kategorii ryzyka, jak i ustalenia wysokości rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi.

Szacunki i osądy te bazują w znacznej mierze na danych historycznych oraz doświadczeniu i w szczególności dotyczą:

- oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (w tym wybranych mierników ilościowych i jakościowych),
- terminowości spłaty kapitału i odsetek,

związanych z wyceną kredytów oraz tworzeniem rezerw celowych i odpisów aktualizujących. Polityki i procedury te obejmują takie elementy jak:

- strategię zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - nadzór nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym,
 - system limitów ograniczających ryzyko kredytowe,
 - analizę ilościową i jakościową portfela kredytowego,
 - metodykę oceny zdolności kredytowej,
 - zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,
 - monitoring ekspozycji kredytowych i monitoring zabezpieczeń,
 - przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących,
 - windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi,
 - kontrolę działalności kredytowej.
- ocenę efektywności działania wybranych kluczowych kontroli w zakresie wyceny kredytów oraz tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących. Kontrole w Banku w tym obszarze obejmują między innymi:
 - regularne przeglądy portfela kredytowego,
 - okresową ocenę kredytobiorców pod kątem zdolności do spłaty zaciągniętych zobowiązań,
 - analizę przeterminowania należności z tytułu kredytów i pożyczek,
 - system weryfikacji i akceptacji w zakresie wyceny kredytów oraz tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących,
 - przegląd raportów zarządczych z obszaru ryzyka kredytowego,
 - przegląd analityczny portfela kredytowego (w tym ocena wielkości zaangażowania Banku w poszczególne typy podmiotów, rodzaje produktów), zapoznanie się z podstawowymi regulacjami produktowymi,
 - testy szczegółowe (procedury

<ul style="list-style-type: none"> • pomniejszeń o wartość zabezpieczeń. 	<p>wiarygodności) polegające na niezależnym sprawdzeniu wybranej próby ekspozycji kredytowych w szczególności pod kątem prawidłowości klasyfikacji do poszczególnych grup ryzyka oraz tworzenia rezerw i odpisów aktualizujących a także zgodności z procedurami Banku,</p> <ul style="list-style-type: none"> • weryfikację prawidłowości klasyfikacji ekspozycji kredytowych ze względu na kryterium terminowości spłaty na podstawie analizy wydruku zaległości kredytowych oraz weryfikacja poprawności naliczenia dni przeterminowania przez system informatyczny, • uzgodnienie baz należności z tytułu kredytów i pożyczek oraz utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących z księgami rachunkowymi Banku.
---	---

Odpowiedzialność Zarządu Banku i Rady Nadzorczej za sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Banku zgodnie z Ustawą o rachunkowości, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz obowiązującymi Bank przepisami prawa a także statutem Banku. Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd Banku jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Banku do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd albo zamierza dokonać likwidacji Banku, albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości. Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego. Koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym wszystkie opinie i stwierdzenia zawarte w sprawozdaniu z badania są wyrażane z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i zawodowym osądem biegłego rewidenta.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Banku ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Banku obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Banku;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Banku;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Banku zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Banku do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Bank zaprzestanie kontynuacji działalności;

- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Radzie Nadzorczej informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Radzie Nadzorczej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz, że będziemy informować ich o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Radzie Nadzorczej ustaliliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ich ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być przedstawiona w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Na inne informacje składa się sprawozdanie z działalności Banku za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r. („Sprawozdanie z działalności”)

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie Sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami prawa.

Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności Banku spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości oraz art.111a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe („Prawo bankowe” - Dz. U. z 2018 r., poz. 2187, z późn. zm.) .

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego nie obejmuje Sprawozdania z działalności. W związku z badaniem sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się ze Sprawozdaniem z działalności, i czyniąc to, rozpatrzenie, czy nie jest istotnie niespójne ze sprawozdaniem finansowym lub naszą wiedzą uzyskaną podczas badania, lub w inny sposób wydaje się istotnie zniekształcone. Jeśli na podstawie wykonanej pracy, stwierdzimy istotne zniekształcenia w Sprawozdaniu z działalności, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z

informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym. Ponadto zgodnie z wymogami art. 111a ust. 3 Prawa bankowego, naszym obowiązkiem było zbadanie informacji finansowych określonych w art.111a ust.2 Prawa bankowego a zawartych w sprawozdaniu z działalności Banku.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie wykonanej w trakcie badania pracy, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności Banku:

- zostało sporządzone zgodnie z art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz art.111a ust.1 i 2 Prawa bankowego;
- jest zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Ponadto, w świetle wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania oświadczamy, że nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Dochowanie przez Bank norm ostrożnościowych i współczynników kapitałowych

Na dzień 2018-12-31 przewidziane były przepisami Prawa bankowego, uchwałami Zarządu NBP, uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zasady ostrożnościowe dotyczące między innymi:

- koncentracji ryzyka kredytowego,
- koncentracji udziałów kapitałowych,
- kwalifikacji kredytów oraz udzielonych gwarancji i poręczeń do grupy ryzyka i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków,
- norm płynności,
- wysokości rezerwy obowiązkowej,
- adekwatności kapitałowej,
- wysokości pozycji walutowych.

Podczas badania nie stwierdziliśmy istotnych faktów wskazujących na niestosowanie się przez Bank w roku obrachunkowym do powyższych zasad.

Bank prawidłowo ustalił współczynniki kapitałowe zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Oświadczenie na temat świadczonych usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy na rzecz Banku usług niebędących badaniem, które są zabronione przepisami art. 136 Ustawy o biegłych rewidentach oraz art. 5 ust. 1 Rozporządzenia UE.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego Banku za lata 2018, 2019 i 2020 uchwałą Rady Nadzorczej Banku nr 12/2018 z dnia 2018-08-24. Sprawozdania finansowe Banku badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego w dniu 2003-12-31; to jest przez 16. kolejnych lat. Przez ten okres kontynuowaliśmy badanie sprawozdań finansowych Banku w oparciu o odpowiednie uchwały Rady Nadzorczej Banku, zgodnie z którymi dokonywano wyboru firmy audytorskiej generalnie na okresy roczne (wyjątkiem jest wybór na okres trzyletni obejmujący lata 2018 – 2020).

Kluczowym biegłym rewidentem odpowiedzialnym za badanie, którego rezultatem jest niniejsze sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta, jest Brunon Ceglarek.

Działający w imieniu BILANS BRK Ceglarek i Partnerzy – Biegli Rewidenci z siedzibą w Racibórz przy ul.Morcinka 1 wpisanej na listę firm audytorskich pod numerem 3255, w imieniu której kluczowy biegły rewident zbadał sprawozdanie finansowe

Brunon Ceglarek

Kluczowy biegły rewident

Nr 9849

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Racibórz, 2019-03-12